

Светски AIDS дан, 1. децембар: ИЗЈЕДНАЧИМО (*EQUALIZE*)

Поводом Светског AIDS дана, 1. децембра, под слоганом – „Изједначимо” позивамо да заједничким деловањем омогућимо решавање неједнакости и помогнемо у окончању ове пандемије, са циљем да се до 2030. године оконча AIDS као глобална претња по здравље.

Епидемиолошка ситуација у свету и Европи

Пандемија узрокована HIV-ом је и даље главни јавноздравствени глобални изазов, која је до краја 2021. године према проценама UNAIDS-а однела више од 40 милиона живота, док је више од 84 милиона људи било инфицирано HIV-ом.

HIV инфекција је постала хронично здравствено стање које омогућава људима који живе са HIV-ом да воде дуг и продуктиван живот. У циљу елиминације HIV инфекције као јавноздравственог проблема потребно је да, у свакој земљи до 2025. године:

- 95% свих особа инфицираних HIV-ом буде дијагностиковано
- да 95% дијагностикованих особа инфицираних HIV-ом буде на лечењу антиретровирусним лековима (АРТ) и
- да 95% особа на лечењу има немерљиву количину вируса у крви.

У складу са препорукама СЗО од 2016. године антиретровирусну терапију треба започети чим се HIV инфекција дијагностикује, најбоље у раном стадијуму, да би ефекти терапије били не само добробит за особе инфициране HIV-ом, већ и да би се редуковао пренос HIV-а на друге особе.

Ризик од инфицирања HIV-ом је 35 пута већи међу особама које ињектирају дроге, 30 пута је већи за жене које се баве сексуалним радом, 28 пута је већи међу мушкарцима који имају секс са мушкарцима и 14 пута је већи за трансродне особе у односу на општу популацију.

Рано дијагностиковање је важно јер омогућава људима да раније започну лечење HIV инфекције, што заузврат повећава њихове шансе за дуг и продуктиван живот и спречава даљи пренос на друге особе.

Епидемиолошка ситуација у Србији

Према подацима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” од почетка епидемије, 1985. године, па закључно са 27. новембром 2022. године, у Републици Србији су регистроване **4524** особе инфициране HIV-ом, од којих су 2152 особе оболеле од AIDS-а, док су **1192** особе инфициране HIV-ом умрле од AIDS-а, а још 144 особе инфициране HIV-ом су умрле од болести или стања која нису повезана са HIV инфекцијом. У периоду јануар–новембар 2022. године дијагностиковане су и пријављене **152** особе инфициране HIV-ом, што је за четвртину више него у истом периоду прошле године (120 особа), али је за 13% мање у поређењу са истим периодом 2019. године (175 особа). Као и ранијих година и ове године сексуални пут преноса је доминантан, посебно **незаштићени анални сексуални односи међу мушкарцима.** Међу пријављеним дијагностикованим HIV позитивним особама у периоду јануар–новембар 2022. године било је **18** пута више мушкараца у односу на жене.

Највећи број дијагностикованих особа инфицираних HIV-ом је узраста 20–49 година.

Под највећим ризиком су мушкарци који имају аналне сексуалне односе без кондома са другим мушкарцима.

Према званично доступним подацима у Србији је **крајем 2021. године живело 3045 особа** којима је дијагностикована HIV инфекција, а процењује се да у нашој земљи 550 особа није знало да је инфицирано HIV-ом.

Знајући да HIV инфекција може дуги низ година протицати без икаквих знакова и симптома, **једини начин да се открије HIV инфекција је да се особа која је имала неки ризик тестира на HIV.**

Тестирање се може обавити у Центру за контролу и превенцију болести у Заводу за јавно здравље свакодневно од 7 до 14 сати. Тестирање на HIV је **добровољно и поверљиво, анонимно и бесплатно**, уз обавезно саветовање пре и после тестирања. Ако је први тест позитиван на ХИВ обавезно се ради још један, а након тога потврдни тест. Осим тестирања на ХИВ у саветовалишту се може тестирати и на остале крвно и полно преносиве болести, Хепатите Б и Ц, Сифилис.

HIV позитивне особе имају могућност да одмах по дијагностковању започну лечење HIV инфекције које даје одличне резултате, како у свету тако и у нашој земљи.

Захваљујући терапији HIV инфекција је хронично стање са којим се може квалитетно и дуго живети. У протекле две и по године, у доба пандемије, ниједног момента није било прекида у лечењу ХИВ позитивних

Поводом 1.децембра ЗЗЈЗ ће одржати предавања ученицима осмог разреда, радионице средњошколцима, тестирање на ХИВ у оквиру ДПСТ .

Центар за контролу и превенцију болести

ДПСТ